

สิทธิประโยชน์ของข้าราชการ
กรณีเกษียณอายุราชการ ลาออก ปลดออก และเสียชีวิต

ความหมายของบำเหน็จบำนาญ

บำเหน็จบำนาญเป็นสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งที่ทางราชการจ่ายเป็นเงินให้แก่ข้าราชการที่พ้นจากราชการ เพื่อความมั่นคง และเป็นหลักประกันในชีวิต โดยให้เลือกร้อยละใดอย่างหนึ่ง คือ

บำเหน็จปกติ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายเงินก้อนครั้งเดียว

บำนาญปกติ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมา ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือนจนกว่าจะถึงแก่ความตาย หรือหมดสิทธิ

ข้าราชการซึ่งออกจากราชการทุกกรณี และมีสิทธิที่จะได้รับเงินบำนาญด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

๑) **เหตุทดแทน** ให้แก่ข้าราชการที่ออกจากราชการ เพราะเลิก หรือ ยุบตำแหน่ง หรือมีคำสั่งให้ออก โดยไม่มีความผิด

๒) **เหตุทุพพลภาพ** ให้แก่ข้าราชการผู้เจ็บป่วยทุพพลภาพ ซึ่งข้าราชการมีสิทธิที่จะลาออกได้เอง หรือทางราชการจะสั่งให้ออกก็ได้ ข้อสำคัญจะต้องให้แพทย์ทำการตรวจ และให้ความเห็นว่าไม่สามารถรับราชการในตำแหน่งหน้าที่นั้นต่อไปได้

๓) **เหตุสูงอายุ** ให้แก่ข้าราชการที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ (เกษียณอายุ) หรือลาออกเมื่อมีอายุครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์

๔) **เหตุรับราชการนาน** ให้แก่ข้าราชการซึ่งมีเวลาสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์

ข้าราชการผู้ใดออกจากราชการด้วยเหตุทดแทน เหตุทุพพลภาพ หรือเหตุสูงอายุ ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกขอรับบำเหน็จหรือบำนาญก็ได้ **แต่ถ้ามีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึง ๑๐ ปี มีสิทธิได้รับแต่เพียงบำเหน็จเท่านั้น**

กรณีข้าราชการที่เวลาราชการครบ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๒๕ ปี ประสงค์จะลาออกจากราชการ และไม่เข้าเกณฑ์ ๔ เหตุดังกล่าว ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จ

ตารางแสดงเหตุสิทธิรับเงินบำเหน็จบำนาญ

เหตุออกจากราชการ	อายุราชการ (รวมเวลาทวีคูณ)	สิทธิรับเงินบำเหน็จบำนาญ
เกษียณ สูงอายุ (อายุ ๕๐ ปี) ทุพพลภาพ ทดแทน	ไม่ถึง ๑ ปี	-
	๑ ปีแต่ถึง ๑๐ ปี	บำเหน็จ
	๑๐ ปีขึ้นไป	บำนาญ หรือเลือกรับ บำเหน็จ
รับราชการนาน	๒๕ ปีขึ้นไป	บำนาญ หรือเลือกรับ บำเหน็จ
ลาออก ปลดออก	ไม่ถึง ๑๐ ปี	-
	๑๐ ปี ขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๒๕ ปี	บำเหน็จ
	๒๕ ปี ขึ้นไป	บำนาญ หรือเลือกรับ บำเหน็จ

การคำนวณบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

บำเหน็จปกติ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย X เวลาราชการ รวมเวลาราชการทวีคูณ (ถ้าเกิน ๖ เดือนนับเป็น ๑ ปี)

บำนาญปกติ = $\frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย} \times \text{เวลาราชการ รวมเวลาราชการทวีคูณ (ถ้าเกิน ๖ เดือน นับเป็น ๑ ปี)}}{๕๐}$

บำนาญสมาชิก กบข. = $\frac{\text{เงินเดือนเฉลี่ย ๖๐ เดือนสุดท้าย} \times \text{เวลาราชการ รวมเวลาราชการทวีคูณ}}{๕๐}$

ทั้งนี้ ข้าราชการที่เป็นสมาชิก กบข. บำนาญต้องไม่เกินร้อยละ ๗๐ ของเงินเดือนเฉลี่ยหกสิบเดือนสุดท้าย สำหรับสมาชิก กบข. เวลาราชการ ถ้าเกิน ๖ เดือน ๒๗ วัน ให้คำนวณดังนี้

(อายุราชการ ๓๓ ปี ๖ เดือน ๒๗ วัน)

เท่ากับ ๓๓ ปี + ๖/๑๒ + ๒๗/๓๖๕ = ๓๓.๕๗ ปี

บำเหน็จดำรงชีพ คือ การนำบำเหน็จตกทอดจำนวน ๑๕ เท่าของบำนาญรายเดือน แต่ไม่เกิน จำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท มาจ่ายให้กับผู้รับบำนาญในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน ของผู้รับบำนาญในการดำรงชีพให้เหมาะสม กับสถานะเศรษฐกิจ โดยได้รับยกเว้นภาษีเงินได้และ

บำเหน็จดำรงชีพ ๖๕ ปี คือ การนำบำเหน็จตกทอดจำนวน ๑๕ เท่าของบำนาญรายเดือน รวมกัน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เบิกจ่ายตอนเกษียณอายุราชการ/ลาออก/ปลดออก แต่ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๒ เมื่อผู้รับบำนาญอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์ สามารถเบิกบำเหน็จดำรงชีพ ๖๕ ปี ได้อีกไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท รวมทั้ง ๒ ครั้ง ต้องไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท

สำหรับการจ่ายบำเหน็จดำรงชีพกรมบัญชีกลางจะดำเนินการด้วยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของผู้รับบำนาญโดยตรง เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ผู้รับบำนาญที่ยังมิได้แสดงเจตนาขอรับบำเหน็จดำรงชีพ ขอให้ติดต่อส่วนราชการสังกัดสุดท้ายเพื่อแสดงเจตนา พร้อมเตรียมเอกสารประกอบการขอรับ ดังนี้

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน (หน้าที่มีเลขประจำตัวประชาชน)
๒. สำเนาบัญชีเงินฝากธนาคาร ประเภทออมทรัพย์ หรือสะสมทรัพย์ (หน้าที่มีชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีเงินฝาก)

การคำนวณบำเหน็จดำรงชีพ

บำเหน็จดำรงชีพ = บำนาญปกติ X ๑๕ = XXX บาท (ไม่เกินสองแสนบาท)

หรือ = บำนาญปกติ+บำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ X ๑๕ (ไม่เกินสองแสนบาท)

(เงินบำนาญที่นำมาคำนวณไม่รวม ช.ค.บ. / ช.ร.บ.)

บำเหน็จตกทอด คือ เงินที่ทางราชการจ่ายให้แก่ทายาทของข้าราชการที่เสียชีวิตระหว่างประจำการ หรือ ผู้รับบำนาญบำนาญได้เสียชีวิต ซึ่งการเสียชีวิตหรือถึงแก่กรรมนั้นมิได้เกิดจากการประพฤติกู้ร้ายแรงของตนเอง (เช่น ฆ่าตัวตายหนีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โทษทางอาญาจำคุก เป็นต้น)

การคำนวณบำเหน็จตกทอด

เมื่อผู้รับบำเหน็จดำรงชีพถึงแก่ความตาย การคำนวณบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาท ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ หรือพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะคำนวณ ดังนี้

บำนาญปกติ X ๓๐ - บำเหน็จดำรงชีพ

หรือ บำนาญปกติ + บำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ X ๓๐ - บำเหน็จดำรงชีพ (ไม่รวม ช.ค.บ. / ช.ร.บ.)

เงินช่วยพิเศษ ๓ เท่า (เงินช่วยค่าทำศพ)

เงินช่วยพิเศษ คือ เงินที่รัฐจ่ายให้กับผู้มีสิทธิหรือทายาทเพื่อช่วยเหลือในการทำศพของข้าราชการหรือผู้รับบำนาญที่เสียชีวิต นั้นเอง

กรณีข้าราชการที่เสียชีวิต ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษจำนวน ๓ เท่าของเงินเดือนเต็มเดือนที่ข้าราชการรายดังกล่าวมีสิทธิได้รับ หากข้าราชการรายดังกล่าวมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มเติมพิเศษ เช่น เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการปราบปรามผู้กระทำผิด ก็ให้รวมเงินดังกล่าวกับเงินเดือนเพื่อคำนวณเป็นเงินช่วยพิเศษ จำนวน ๓ เท่า ด้วย

กรณีผู้รับบำนาญที่เสียชีวิต ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษจำนวน ๓ เท่าของบำนาญรวมกับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) ด้วย

การจ่ายเงินช่วยพิเศษ ทั้งกรณีข้าราชการและผู้รับบำนาญถึงแก่กรรม ให้จ่ายตามที่มีสิทธิได้รับได้ทำหนังสือแสดงเจตนาไว้ (เพียงรายเดียว สามารถเปลี่ยนแปลงตัวผู้รับเงินช่วยพิเศษได้ตลอดเวลา โดยทำหนังสือแสดงเจตนา ระบุตัวผู้รับเงินช่วยพิเศษฉบับใหม่แทนฉบับเดิมที่ส่วนราชการผู้เบิกฯ) ถ้าไม่ได้แสดงเจตนาไว้ให้จ่ายแก่ทายาทตามลำดับก่อนหลัง ได้แก่ ๑) คู่สมรส ๒) บุตร ๓) บิดามารดา (บุคคลในลำดับก่อนมีชีวิตอยู่ บุคคลในลำดับถัดไปจะไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยพิเศษ หากผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือในลำดับเดียวกันมีหลายคน ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษให้แก่ผู้ซึ่งบุคคลในลำดับนั้นมอบหมายเป็นหนังสือ หรือบุคคลที่เป็นผู้จัดการงานศพ เช่น กรณีข้าราชการ หรือผู้รับบำนาญถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำหนังสือแสดงเจตนาไว้ และคู่สมรสเป็นผู้มีสิทธิในลำดับแรกได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่ผู้ตายมีบุตร ๓ คน ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษแก่บุตรคนหนึ่งคนใดที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากบุตรคนอื่น ๆ แต่หากไม่มีการมอบหมายเป็นหนังสือจากบุตรคนอื่น ๆ ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษให้แก่บุตรที่เป็นบุตรที่เป็นผู้จัดการศพ เป็นต้น) ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ข้าราชการหรือผู้รับบำนาญที่เสียชีวิต

ในการยื่นเรื่องเพื่อขอรับเงิน ทั้งกรณีบำเหน็จตกทอด และหรือเงินช่วยพิเศษ (๓ เดือน) เป็นเรื่องที่มีสิทธิทั้งกรณีเป็นผู้ถูกระบุในการแสดงเจตนา หรือทายาทของผู้เสียชีวิต **ต้องไปติดต่อที่ส่วนราชการผู้เบิกเงินเดือนหรือเงินบำนาญ** นั้น ๆ (เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) โดยการเตรียมเอกสาร หลักฐาน หรือบุคคลให้พร้อม ซึ่งควรไปสอบถาม หรือขอคำปรึกษา แนะนำจากเจ้าหน้าที่หน่วยเบิกฯ ก่อนทำเรื่องฯ

สรุปได้ว่า ข้าราชการและผู้รับบำนาญ นอกจากจะรับเงินเดือน ค่าตอบแทน หรือเงินบำนาญแล้ว ยังมีสิทธิได้รับสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่นอีกหลายอย่าง ผู้รับบำนาญยังสามารถใช้สิทธิในการขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพด้วย หากเสียชีวิตลงไปผู้ถูกระบุสิทธิหรือทายาทก็จะได้รับเงินบำเหน็จตกทอด และเงินช่วยพิเศษ ๓ เดือน ตามสิทธิของเขาด้วย ดังนั้นการเรียนรู้ การใช้สิทธิ การเตรียมการ และการบอกกล่าวกับทายาทหรือผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่ข้าราชการและผู้รับบำนาญจะละเลยเสียมิได้

บำเหน็จค่าประกัน...

บำเหน็จค้ำประกัน (สำหรับผู้รับบำนาญ) คือ การกู้เงินกับสถาบันการเงิน โดยนำสิทธิบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักประกันการกู้เงิน ซึ่งส่วนแรกข้าราชการบำนาญได้นำมาใช้ก่อนแล้ว ๑๕ เท่า ส่วนบำเหน็จตกทอดที่เหลือให้ทายาทอีก ๑๕ เท่าหลัง สามารถนำมาเป็นหลักประกันที่ผู้รับบำนาญสามารถนำไปใช้ค้ำประกันเงินกู้กับสถาบันการเงินได้

ตัวอย่าง

กรณีที่ ๑ บำนาญเดือนละ (๒๕,๐๐๐ บาท X ๑๕ เท่า = ๓๗๕,๐๐๐ บาท)

- ๑.๑ เกษียณอายุราชการรับบำเหน็จดำรงชีพพร้อมบำนาญแล้ว เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- ๑.๒ ผู้รับบำนาญอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์ สามารถรับเพิ่มอีก เป็นเงิน ๑๗๕,๐๐๐ บาท
- ๑.๓ หลังเกษียณอายุราชการ และอายุยังไม่ถึง ๖๕ ปี หากมีความประสงค์จะกู้บำเหน็จค้ำประกันสามารถกู้ได้เป็นเงิน ๑๕ เท่าแรก หัก ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๗๕,๐๐๐ บาท รวมกับ ๑๕ เท่าหลัง เป็นเงิน ๓๗๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นยอดเงินที่สามารถกู้ได้ คือ ๑๗๕,๐๐๐ + ๓๗๕,๐๐๐ = ๕๕๐,๐๐๐ บาท
- ๑.๔ หากขอกู้หลังอายุ ๖๕ ปี จะสามารถกู้ได้ ๑๕ เท่าหลัง เป็นเงิน ๓๗๕,๐๐๐ บาท

กรณีที่ ๒ บำนาญเดือนละ (๓๐,๐๐๐ บาท X ๑๕ เท่า = ๔๕๐,๐๐๐ บาท)

- ๒.๑ เกษียณอายุราชการรับบำเหน็จดำรงชีพ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- ๒.๒ ผู้รับบำนาญอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์ รับเพิ่ม เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- ๒.๓ หลังเกษียณอายุราชการ และอายุยังไม่ถึง ๖๕ ปี หากมีความประสงค์จะกู้บำเหน็จค้ำประกันสามารถกู้ได้เป็นเงิน ๑๕ เท่าแรก หัก ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท รวมกับ ๑๕ เท่าหลัง เป็นเงิน ๔๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นยอดเงินที่สามารถกู้ได้ คือ ๒๕๐,๐๐๐ บาท
- ๒.๔ หากขอกู้หลังอายุ ๖๕ ปี จะสามารถกู้ได้ ๑๕ เท่าหลัง เป็นเงิน ๔๕๐,๐๐๐ บาท

กรณีที่ ๓ บำนาญเดือนละ (๑๓,๐๐๐ บาท X ๑๕ เท่า = ๑๙๕,๐๐๐ บาท)

- ๓.๑ เกษียณอายุราชการรับบำเหน็จดำรงชีพ เป็นเงิน ๑๙๕,๐๐๐ บาท
- ๓.๒ ผู้รับบำนาญอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์ **ไม่มีเงินบำเหน็จดำรงชีพ ๖๕ ปี แล้ว**
- ๓.๓ หลังเกษียณอายุราชการ หากมีความประสงค์จะกู้บำเหน็จค้ำประกันสามารถกู้ได้ ๑๕ เท่าหลัง เป็นเงิน ๑๙๕,๐๐๐ บาท

สำหรับผู้รับบำนาญที่กู้เงินบำเหน็จค้ำประกันไปแล้วในขณะที่อายุยังไม่ถึง ๖๕ ปี และเมื่ออายุครบ ๖๕ ปี มีความประสงค์ขอรับบำเหน็จค้ำประกันในส่วนเพิ่ม จะต้องดำเนินการชำระหนี้ยอดคงเหลือกับธนาคารให้เรียบร้อยก่อน จึงจะขอเบิกบำเหน็จดำรงชีพ ๖๕ ปี ได้ หลังจากนั้นหากต้องการกู้บำเหน็จค้ำประกันอีกก็สามารถทำได้ โดยผู้รับบำนาญ สังกัดส่วนภูมิภาค ยื่นที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ส่วนกลางที่มีสำนักงานอยู่ในภูมิภาค คือสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ขึ้นที่สำนักงาน และส่วนกลาง (กอง/สำนัก) ยื่นที่ กลุ่มทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่

สถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการให้สินเชื่อโดยใช้บำเหน็จค้ำประกัน ได้แก่

๑. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
๒. ธนาคารออมสิน
๓. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
๔. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
๕. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)
๖. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
๗. ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
๘. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๙. ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ เพื่อรายย่อย จำกัด (มหาชน)
๑๐. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
๑๑. ธนาคารไทยเครดิต เพื่อรายย่อย จำกัด (มหาชน)
๑๒. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)
๑๓. ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

โดยแต่ละธนาคารจะมีเงื่อนไข ในการให้สินเชื่อในวงเงินที่แตกต่างกันไปตามข้อกำหนดของแต่ละธนาคาร

หลักฐานที่ต้องแนบมีดังนี้

๑. แบบคำร้องขอรับหนังสือรับรองสิทธิในบำเหน็จตกทอด
เพื่อใช้เป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงิน	จำนวน	๑	ฉบับ
๒. หนังสือแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับบำเหน็จตกทอด
ที่ระบุมอบให้บุคคลภายนอก ที่ไม่ใช่ทายาทตามกฎหมาย	จำนวน	๒	ฉบับ
๓. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลตามข้อ ๒	จำนวน	๒	ฉบับ
๔. สำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลตามข้อ ๒	จำนวน	๒	ฉบับ

สิทธิประโยชน์ของลูกจ้างประจำ กรณีเกษียณอายุราชการ ลาออก ปลดออก และเสียชีวิต

บำเหน็จลูกจ้างประจำ มี ๔ ประเภท คือ

๑. **บำเหน็จปกติ** คือ เงินตอบแทนที่รัฐจ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำที่ออกจากงานเนื่องจากทำงานมานาน จ่ายให้ครั้งเดียวเป็นเงินก้อน (เงื่อนไขต้องรับราชการอย่างน้อย ๑ ปีบริบูรณ์)

๒. **บำเหน็จรายเดือน** คือ เงินตอบแทนที่รัฐจ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำที่ออกจากงานเนื่องจากทำงานมานานจ่ายให้เป็นรายเดือน (เงื่อนไขต้องรับราชการอย่างน้อย ๒๕ ปีบริบูรณ์)

๓. **บำเหน็จพิเศษ** คือ เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำที่ได้รับอันตราย ป่วยเจ็บ หรือ ถูกทำร้าย เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจ และแสดงความเห็นว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกเลย จึงจ่ายให้ครั้งเดียวนอกเหนือจากบำเหน็จปกติ

กรณีปฏิบัติหน้าที่ปกติ แล้วถึงแก่กรรมให้ได้รับ ๓๐ เท่าของค่าจ้างเดือนสุดท้าย กรณีปฏิบัติหน้าที่ หรือ จลาจล ประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้ได้รับ ๔๘ เท่าของค่าจ้างเดือนสุดท้าย

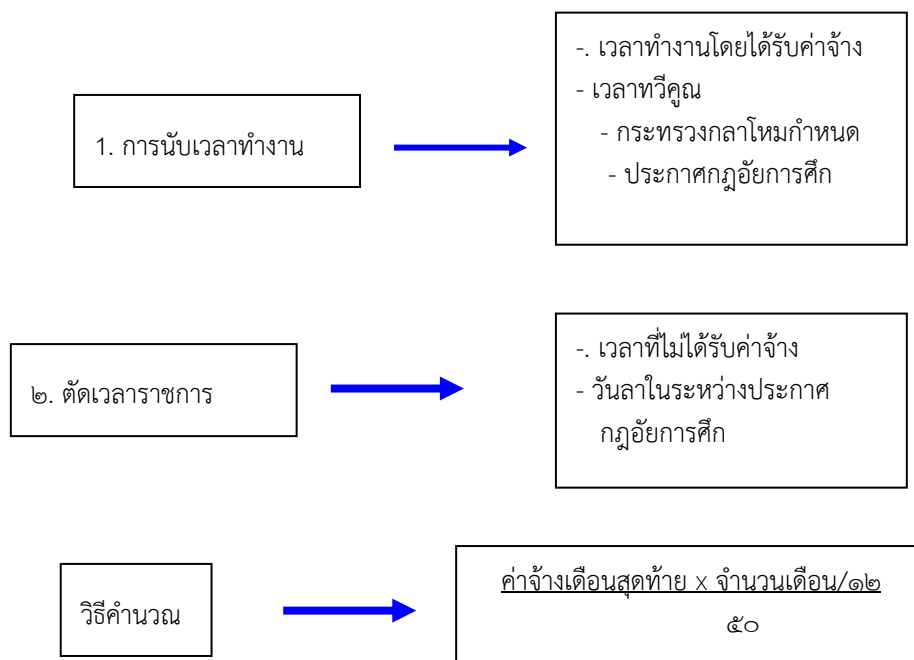
๔. **บำเหน็จพิเศษรายเดือน** คือ เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำที่ได้รับอันตราย ป่วยเจ็บ หรือถูกทำร้าย เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นว่า ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกเลย ซึ่งจ่ายให้รายเดือน (โดยคำนึงถึงความร้ายแรงต่อเหตุการณ์นั้น ๆ)

กรณีปฏิบัติหน้าที่ปกติ ไม่น้อยกว่า ๖ เท่า ของค่าจ้างเดือนสุดท้ายแต่ไม่เกินกว่า ๒๔ เท่า แล้วหารด้วย ๕๐

กรณีปฏิบัติหน้าที่ระหว่างสงคราม หรือจลาจลในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกปกติไม่น้อยกว่า ๓๖ เท่า ของค่าจ้างเดือนสุดท้าย แต่ไม่เกินกว่า ๔๒ เท่า แล้วหารด้วย ๕๐

การนับวันเพื่อคำนวณเงินบำเหน็จ

ให้นับเป็นจำนวนเดือน เศษของเดือนถ้าถึง ๑๕ วัน ให้นับเป็น ๑ เดือน

วิธีคำนวณ...

วิธีคำนวณบำเหน็จรายเดือนของลูกจ้างประจำ

$$\text{สูตร บำเหน็จรายเดือน} = \frac{\text{ค่าจ้างเดือนสุดท้าย} \times \text{จำนวนเดือนเวลาราชการ}}{๑๒}$$

หมายเหตุ

๑. เศษของเดือนถ้าถึง ๑๕ วัน ให้นับเป็น ๑ เดือน
๒. ค่าจ้างเดือนสุดท้าย หมายถึง ค่าจ้างที่ได้รับจากเงินงบประมาณเดือนสุดท้ายที่ออกจากราชการ รวมเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) ด้วย (กรณีเกษียณอายุให้หมายถึง เงินเดือนที่ได้เลื่อนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้นด้วย)
๓. เงินบำเหน็จลูกจ้างทุกอย่างถ้ามีเศษปัดทิ้ง

ตัวอย่าง

นาย ก. เป็นลูกจ้างประจำ รับราชการมาแล้ว ๒๙ ปี ๒ เดือน ๑๕ วัน ลาออกจากราชการ ค่าจ้าง ณ วันที่ลาออก ๒๒,๒๒๐ บาท ขอรับบำเหน็จรายเดือน

วิธีคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{บำเหน็จรายเดือน} &= \frac{๒๒,๒๒๐ \times ๓๕๑}{๑๒} \\ &= ๑๒,๙๙๘.๗๐ \text{ บาท} \end{aligned}$$

หมายเหตุ

$$\begin{aligned} \text{- รับราชการ ๒๙ ปี} \times ๑๒ \text{ เดือน} &= ๓๔๘ \text{ เดือน} + ๓ \text{ เดือน (๒ เดือน ๑๕ วัน)} \\ &= ๓๕๑ \text{ เดือน} \end{aligned}$$

วิธีคำนวณบำเหน็จปกติ

$$\text{สูตร บำเหน็จปกติ} = \frac{\text{ค่าจ้างเดือนสุดท้าย} \times \text{จำนวนเดือนเวลาราชการ}}{๑๒}$$

หมายเหตุ

๑. เศษของเดือนถ้าถึง ๑๕ วัน ให้นับเป็น ๑ เดือน
๒. ค่าจ้างเดือนสุดท้าย หมายถึง ค่าจ้างที่ได้รับจากเงินงบประมาณเดือนสุดท้ายที่ออกจากราชการ รวมเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) ด้วย (กรณีเกษียณอายุให้หมายถึง เงินเดือนที่ได้เลื่อนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้นด้วย)
๓. เงินบำเหน็จลูกจ้างทุกอย่างถ้ามีเศษปัดทิ้ง

ตัวอย่าง

นาย ก. เป็นลูกจ้างประจำ รับราชการมาแล้ว ๒๙ ปี ๒ เดือน ๑๕ วัน เกษียณอายุราชการ หรือ ลาออกจากราชการ เงินเดือน ณ วันลาออก/เกษียณอายุราชการ ๒๒,๒๒๐ บาท ขอรับเงินบำเหน็จปกติ (เงินก้อนจ่ายครั้งเดียว)

วิธีคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{บำเหน็จปกติ} &= \frac{๒๒,๒๒๐ \times ๓๕๑}{๑๒} \\ &= ๖๔๙,๙๓๕ \text{ บาท} \end{aligned}$$

หมายเหตุ

- การคำนวณเงินบำเหน็จบำนาญของลูกจ้างให้พิเศษตนนิยมทิ้ง ซึ่งแตกต่างจากการคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการซึ่งให้รวมเศษตนนิยมไว้ด้วย (รับราชการ ๒๙ ปี X ๑๒ เดือน + ๒ เดือน ๑๕ วัน = ๓๕๑ เดือน)

ตัวอย่าง

นาย ก.เป็นลูกจ้างประจำ รับราชการมาแล้ว ๒๔ ปี ๒ เดือน ๑๕ วัน เกษียณอายุราชการ หรือลาออกจากราชการ เงินเดือน ณ วันลาออก/เกษียณอายุราชการ ๒๒,๒๒๐ บาท ขอรับเงินบำเหน็จปกติ (เงินก้อนจ่ายครั้งเดียว)

วิธีคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{บำเหน็จปกติ} &= \frac{๒๒,๒๒๐ \times ๒๘๓}{๑๒} \\ &= ๕๒๔,๐๒๑.๖๗ \text{ บาท} \end{aligned}$$

หมายเหตุ

$$\begin{aligned} \text{รับราชการ ๒๔ ปี X ๑๒ เดือน} &= ๒๘๐ \text{ เดือน} + ๓ \text{ เดือน (๒ เดือน ๑๕ วัน)} \\ &= ๒๘๓ \text{ เดือน} \end{aligned}$$

เงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ๓ เดือน (ค่าทำศพ)

คือ เงินช่วยเหลือค่าจัดการศพที่ทางราชการจ่ายให้กับทายาทของผู้ตาย กรณีลูกจ้างประจำถึงแก่ความตายในระหว่างรับราชการ เป็นเงิน ๓ เท่าของ เงินค่าจ้าง รวมกับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) ถ้ามี (สำหรับลูกจ้างประจำที่เกษียณอายุราชการ หรือลาออก เลือกรับเงินบำเหน็จปกติ หรือบำเหน็จรายเดือน ไม่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ๓ เดือน (ค่าทำศพ)

เงื่อนไข

๑. ผู้ตายต้องไม่ขาดราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร (กรณีรับราชการอยู่)
๒. ทายาทต้องยื่นขอรับเงินภายใน ๑๒ เดือน

ผู้มีสิทธิรับเงิน

๑. ผู้ที่มีชื่อระบุในหนังสือแสดงเจตนาของผู้เสียชีวิต
๒. บุคคลที่ทางวัดมีหนังสือรับรองว่าได้จัดงานศพให้กับผู้เสียชีวิต

หลักฐานประกอบคำขอ

๑. คำร้องขอรับเงินช่วยเหลือพิเศษ ๓ เดือน
๒. สำเนาใบมรณบัตรผู้เสียชีวิต
๓. สำเนาทะเบียนบ้านผู้เสียชีวิต
๔. สำเนาบัตรประชาชนผู้เสียชีวิต
๕. หนังสือแสดงเจตนาระบุชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน
๖. สำเนาบัตรประชาชนผู้มีสิทธิรับเงิน

หมายเหตุ

๑. เอกสารที่ถ่ายเอกสาร ต้องชัดเจนและรับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ
๒. แนบหลักฐานประกอบอย่างละ ๒ ฉบับ
๓. กรณีผู้ตายมิได้แสดงเจตนาระบุไว้ หรือบุคคลที่ผู้ตายแสดงเจตนาระบุไว้ได้ตายไปก่อน ก็ให้จ่ายบุคคลตามลำดับดังนี้
 - ๓.๑ คู่สมรส
 - ๓.๒ บุตร
 - ๓.๓ บิดามารดา

(ให้จ่ายแก่บุคคลในลำดับก่อนที่มีชีวิตอยู่ บุคคลในลำดับถัดไปไม่มีสิทธิได้รับ)

๔. ระยะเวลาการขอรับเงินช่วยเหลือพิเศษ ให้กระทำภายในเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่ลูกจ้างประจำถึงแก่ความตายในขณะปฏิบัติราชการอยู่เท่านั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงิน
ของผู้รับบำเหน็จรายเดือน
(ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๕/ว ๒๘ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๗)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕/๖ แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ.๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๕๗ กระทรวงการคลัง จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงินของผู้รับบำเหน็จรายเดือนไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขนี้

“บำเหน็จรายเดือน” หมายความว่า บำเหน็จรายเดือนหรือบำเหน็จพิเศษรายเดือน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ.๒๕๑๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“ผู้รับบำเหน็จรายเดือน” หมายความว่า ผู้รับบำเหน็จรายเดือนหรือผู้รับบำเหน็จพิเศษรายเดือน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ.๒๕๑๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“หนังสือรับรอง” หมายความว่า หนังสือรับรองสิทธิในบำเหน็จตกทอดเพื่อใช้เป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงินของผู้รับบำเหน็จรายเดือน

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในกำกับของกระทรวงการคลัง ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน หรือสถาบันการเงินอื่น ซึ่งได้ทำบันทึกข้อตกลงกับกรมบัญชีกลาง เพื่อให้ผู้รับบำเหน็จรายเดือนขอกู้เงินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดนี้

ข้อ ๒ ให้กรมบัญชีกลางจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างกรมบัญชีกลางกับสถาบันการเงิน เพื่อให้ผู้รับบำเหน็จรายเดือนนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงิน

ข้อ ๓ ให้ผู้รับบำเหน็จรายเดือนซึ่งประสงค์จะขอกู้เงิน ยื่นคำร้องขอรับหนังสือรับรองต่อส่วนราชการ ผู้เบิกบำเหน็จรายเดือน เพื่อให้ส่วนราชการผู้เบิกบำเหน็จรายเดือนตรวจสอบสิทธิในบำเหน็จตกทอด ให้ผู้รับบำเหน็จรายเดือนขอรับแบบคำร้องขอรับหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ได้ที่กรมบัญชีกลาง สำนักงานคลังเขต สำนักงานคลังจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด คำร้องขอรับหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๔ ให้ส่วนราชการผู้เบิกบำเหน็จรายเดือนตรวจสอบและรับรองความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในคำร้องขอรับหนังสือรับรอง และส่งไปยังกรมบัญชีกลางหรือสำนักงานคลังจังหวัดแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ เมื่อกรมบัญชีกลางหรือสำนักงานคลังจังหวัดได้รับคำร้องขอรับหนังสือรับรองตามข้อ ๔ แล้วให้ออกหนังสือรับรองแก่ผู้รับบำเหน็จรายเดือน หนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๖ ผู้รับบำเหน็จรายเดือนสามารถนำหนังสือรับรองตามข้อ ๕ ไปใช้เป็นหลักทรัพย์ในการประกันการกู้เงินกับสถาบันการเงินได้ ในการขอกู้เงินตามวรรคหนึ่ง ผู้รับบำเหน็จรายเดือนต้องแจ้งให้บุคคลผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จตกทอดได้ทราบถึงการนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ในการประกันการกู้เงินด้วย

ข้อ ๗ เมื่อสถาบันการเงินและผู้รับบำเหน็จรายเดือนได้ทำสัญญากู้เงิน และสถาบันการเงินได้จ่ายเงินให้แก่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนรายใดแล้ว ให้สถาบันการเงินแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปยังกรมบัญชีกลางเพื่อดำเนินการหักเงินบำเหน็จรายเดือนตามสัญญากู้เงินต่อไป

วิธีการแจ้งข้อมูลและการหักเงินบำเหน็จรายเดือนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๘...

ข้อ ๘ ผู้รับบำเหน็จรายเดือนต้องยินยอมให้ส่วนราชการผู้เบิกบำเหน็จรายเดือนหักเงินบำเหน็จรายเดือน เพื่อชำระคืนเงินกู้ให้แก่สถาบันการเงินตามสัญญากู้เงิน

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญากู้เงินได้ ให้กรมบัญชีกลางและสถาบันการเงินดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนผิดสัญญากู้เงิน ให้สถาบันการเงินตรวจสอบจำนวนเงินที่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนต้องชำระคืน และแจ้งกรมบัญชีกลางเพื่อที่จะชำระคืนเงินกู้ในส่วนที่เหลือตามสัญญากู้เงิน แต่ต้องไม่เกินจำนวนที่นำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ในการประกันการกู้เงินตามที่ระบุในหนังสือรับรอง

(๒) กรณีที่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนถึงแก่ความตาย ให้กรมบัญชีกลางแจ้งสถาบันการเงินเพื่อให้สถาบันการเงินตรวจสอบจำนวนเงินที่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนต้องชำระคืน และให้กรมบัญชีกลางชำระคืนเงินกู้ในส่วนที่เหลือตามสัญญากู้เงิน แต่ต้องไม่เกินจำนวนที่นำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ในการประกันการกู้เงินตามที่ระบุในหนังสือรับรอง

วิธีการชำระคืนเงินกู้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๑๐ ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ข้อมูลจาก : กลุ่มทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ
กองการเจ้าหน้าที่ กรมส่งเสริมการเกษตร
มีนาคม ๒๕๖๐